

Iepirkumu uzraudzības
birojs

Saimnieciski visizdevīgākā piedāvājuma izvēles kritērija piemērošana Iepirkumu uzraudzības biroja un tiesu prakse

*Iepirkumu uzraudzības biroja
Metodoloģijas departamenta direktore
Agnese Irmeja*

2016

Iepirkumu uzraudzības
birojs

Saimnieciski visizdevīgākais piedāvājums

Publisko iepirkumu likuma (PIL) 46.pants

Vērtēšanas kritēriji -

- saistīti ar līguma priekšmetu
- konkrēti izteikti un objektīvi salīdzināmi vai izvērtējami
- norādīti nozīmīguma secībā
- norādīti kritēriju īpatsvari un skaitliskās vērtības
- norādīts vērtēšanas algoritms
- norādīts apraksts, kā tiks vērtēts katrs no kritērijiem

Iepirkumu uzraudzības
birojs

IUB prakse

IUB lēmums Nr.4-1.2/15-305/2

- ***Kritērijs «Būvdarbu veikšanas grafiks»:***
 - *labs vērtējums (un attiecīgi –6-10 punkti) - grafikā jābūt izvērtētiem riskiem, kas saistīti ar līguma izpildi,*
 - *ļoti labs vērtējums (un attiecīgi –11-15 punktu) - grafikā jābūt norādītiem riskiem, kas saistīti ar līguma izpildi.*
- *lesniegumu izskatīšanas komisija: Nav skaidrs, kā jā sagatavo grafiks, lai pasūtītājs novērtētu, ka tajā ir izvērtēti vai norādīti riski. No apraksta nav secināms, ka jānorāda tehnoloģiskie risinājumi.*

Iepirkumu uzraudzības
birojs

IUB prakse

IUB lēmums Nr.4-1.2/15-305/2

- *Kritērijs «**Būvniecības procesa risku analīze**» - paredzēts vērtēt pretendenta iesniegto risku analīzi (risku identificēšanu, piedāvātos risku novēršanas un mazināšanas pasākumus).*

Iesniegumu izskatīšanas komisija:

- *Nav iespējams objektīvi izvērtēt dažādus riskus, pretendentiem var būt atšķirīgs skatījums uz identificējamiem riskiem.*
- *Par saimniecisko izdevīgumu varētu liecināt pretendentu norādītie risku novēršanas un mazināšanas pasākumu apraksti un analīze, savukārt minētā informācija būtu objektīvi salīdzināma, ja pasūtītājs ietvertu nolikumā pasūtītāja identificētos konkrētajam objektam specifiskos riskus*

Iepirkumu uzraudzības
birojs

IUB prakse

IUB lēmums Nr.4-1.2/16-135

- *Iepirkuma priekšmets: Daudzdzīvokļu dzīvojamās ēkas - jaunbūves būvprojekta izstrāde, būvniecība un autoruzraudzība*
- **Kritērijs «Arhitektūra»**
 - *tiek vērtētas fasādes skices - konstruktīvais izskats, izmantotie materiāli, funkcionalitāte, attēlotais apjoms, unikalitāte un izpratne par galvenajiem projektēšanas uzdevumiem. Iesniegtie piedāvājumi tiek vērtēti, tos savstarpēji salīdzinot. Vislabākais saņem maksimālo punktu skaitu, pārējiem piešķir 0 punktus.*

Iepirkumu uzraudzības
birojs

IUB prakse

IUB lēmums Nr.4-1.2/16-135

➤ *Kritērijs «Objekta plānojums un izvietojums»*

- *tiek vērtēts pretendenta piedāvātais objekta noveidojums zemes gabalā un objekta plānojums - pieejamība, funkcionalitāte, attēlotais apjoms, telpu un stāvu plānojums un izpratne par galvenajiem projektēšanas uzdevumiem. Iesniegtie piedāvājumi tiek vērtēti, tos savstarpēji salīdzinot. Vislabākais saņem maksimālo punktu skaitu, pārējiem piešķir 0 punktus.*

Iesniegumu izskatīšanas komisija:

- *Gan kritērija “Arhitektūra” elementi, gan kritērija “Objekta plānojums un izvietojums” apakškritēriji ir saistīti ar konkrēto iepirkuma priekšmetu.*

Iepirkumu uzraudzības
birojs

IUB prakse

IUB lēmums Nr.4-1.2/16-135

lesniegumu izskatīšanas komisija:

- *Pasūtītājam ir jānorāda, kas tiks ņemts vērā, piešķirot punktus apakškritērijos, un kuros apakškritērijos tiks piešķirts lielāks punktu skaits, kam var būt izšķiroša nozīme, ja vairāki pretendenti apakškritērijos iegūst vienādu punktu skaitu.*
- *Ja apakškritēriji vai to novērtēšanas kārtība nav pietiekami skaidra, nevar uzskatīt, ka ir skaidra attiecīgā kritērija novērtēšanas kārtība.*

Iepirkumu uzraudzības
birojs

Augstākās Tiesas prakse

AT spriedums lietā SKA 365/2016

- *Iepirkuma priekšmets – Paaugstināta servisa sabiedriskā transporta pakalpojumu sniegšana*
- ***Apakškritērijs - Transportlīdzekļu papildu tehniskais aprīkojums***
 - *Apraksts: vērtē aprīkojumu, kas pārsniedz tehniskajā specifikācijā noteiktās prasības un nodrošina papildu ērtības pasažieriem (piemēram, vieta bagāžas pārvadāšanai, transportlīdzekļa apgaismojums, pasažieru vietu aprīkojums, pasažieru informēšanas sistēmas u.c.) – max 15 punkti*

Iepirkumu uzraudzības
birojs

Augstākās Tiesas prakse

AT spriedums lietā SKA 365/2016

- *Nevar uzskatīt, ka apakškritēriju noteikšana nolikumā automātiski ļauj vēlāk noteikt punktu piešķiršanas kārtību apakškritērijos.*
- *Visiem piedāvājumu vērtēšanas elementiem – kritērijiem, to nozīmei kopējā punktu skaitā, apakškritērijiem to vērtēšanas kārtībai - jābūt zināmiem jau piedāvājumu sagatavošanas laikā.*

Eiropas Savienības Tiesas prakse

Iepirkumu uzraudzības
birojs

EST spriedums lietā Nr.C-331/04

Nav aizliegts piešķirt īpašu nozīmi iepriekš noteikta piešķiršanas kritērija apakšelementiem, starp tiem sadalot punktus, ko iepirkuma dokumentācijā ir paredzēts piešķirt atbilstoši šim kritērijam, ar nosacījumu, ka šāds lēmums:

- negroza līguma dokumentos vai paziņojumā par paredzamo publisko iepirkumu noteiktos līguma piešķiršanas kritērijus;*
- neietver elementus, kas būtu varējuši ietekmēt piedāvājuma sagatavošanu, ja tie būtu bijuši zināmi piedāvājuma sagatavošanas laikā;*
- nav pieņemts, ņemot vērā elementus, kas varētu diskriminējoši ietekmēt kādu no piedāvājumu iesniedzējiem.*

IUB prakse

IUB lēmums Nr.4-1.2/16-132

- *Iepirkuma priekšmets - Ēdināšanas pakalpojumi pirmsskolas izglītības iestādei, piemērota PIL 8.panta septītā daļa*
- ***Kritērijs «Produkti, kuri tiks piegādāti no ražotājiem un tirgotājiem, kas atrodas 20 km rādiusā no Ādažu un Kadagas pirmsskolas izglītības iestādes atrašanās vietas»***

Iesniegumu izskatīšanas komisija:

- *Mērķis leģitīms, mazināt CO² izmešus*
- *20 km rādiuss samērīgs, ņemot vērā, ka šajā attālumā ir pietiekams skaits ražotāju un tirgotāju. Jāņem vērā, ka jāpiegādā 50 produkti no šāda attāluma, pārējos var piegādāt no cita attāluma, nesaņemot mazāku punktu skaitu.*

IUB prakse

IUB lēmums Nr.4-1.2/16-132

- ***Maksimālais punktu skaits tiek piešķirts par **veselīgākajiem un sabalansētākajiem ēdienkaršu kompleksiem, kas atbilst normatīvo aktu prasībām.*****
 - *ēdienkartes tiks savstarpēji salīdzinātas un viskvalitatīvāk izstrādātajām ēdienkartēm tiks piešķirts maksimālais punktu skaits, bet pārējām ēdienkartēm punktu skaits tiks piešķirts, izmantojot salīdzināšanas metodi (salīdzināšanas solis 5), piešķirot mazāku punktu skaitu.*

IUB prakse

IUB lēmums Nr.4-1.2/16-132

Iesniegumu izskatīšanas komisija:

- *PIL neuzliek par pienākumu nolikumā noteikt, kāds tieši punktu skaits pretendentam tiks piešķirts, iesniedzot attiecīgo informāciju.*
- *Ēdienkaršu saturs katram pretendentam var būtiski atšķirties, tāpēc pasūtītāja izvēlētais piedāvāto ēdienkaršu novērtēšanas veids - izmantojot salīdzināšanas metodi un iesaistot novērtēšanā pārtikas tehnologu, šajā gadījumā nav uzskatāms par nepamatotu.*
- *Punktu piešķiršanas procesā rūpīgi jāpamato ēdienkaršu atbilstība jēdzienam „veselīgākie un sabalansētākie kompleksi”, lai pretendentiem būtu saprotams, kāpēc vienai ēdienkartei piešķirts vairāk punktu, bet citai mazāk.*

IUB prakse

Nr.4-1.2/16-112/2

- *Iepirkuma priekšmets – atkritumu apsaimniekošanas nodrošināšana*
- *Kritērijs «**Bioloģiski noārdāmo atkritumu kompostēšanas laukuma izveidošanas laiks**»*

Iesniegumu izskatīšanas komisija:

- *Ir saprotama pasūtītāja vēlme, lai attiecīgais laukums tiktu izveidots pēc iespējas ātrāk.*
- *Nav priekšrocību konkrētam pretendentam, ņemot vērā, ka laukums jāveido no jauna.*

IUB prakse

IUB lēmums Nr.4-1.2/16-82

- *Iepirkuma priekšmets – atkritumu apsaimniekošana*
- ***Kritērijs «Kvalitātes aspekti»*** - dokumentāli apliecināta spēja nodrošināt atkritumu izvešanu pēc pieprasījuma klientiem zonā, punkti atkarībā no reižu skaita nedēļā

Iesniegumu izskatīšanas komisija:

- *Atkritumu apsaimniekošana, izveidot tos pēc pieprasījuma, sniedz iedzīvotājiem lielākas iespējas un izvēles brīvību saņemt sev pakalpojumu ērtākā veidā.*
- *Attiecas uz visiem vienlīdzīgi, jo pretendenta spēja nodrošināt šāda pakalpojuma sniegšanu nav nekādā veidā saistīta ar faktisko atkritumu izvešanas pēc pieprasījuma skaitu. Esošā atkritumu apsaimniekotāja rīcībā varētu būt tikai informācija par iepriekšējiem gadiem faktisko atkritumu izvešanas skaitu pēc pieprasījuma, savukārt precīzs atkritumu izvešanas pēc pieprasījuma skaits nākotnē tāpat nav prognozējams.*

IUB prakse

IUB lēmums Nr.4-1.2/16-82

- ***Kritērijs «Tehniskais nodrošinājums», apakškritērijs «Autotransporta stāvlaukums, automašīnu mazgāšanas vieta, automašīnu remonta vieta atradīsies Liepājā vai ne tālāk kā 30 km Liepājas robežas»***
- *Šāda atrašanās vieta sniedz pārlicību par piegādātāja iespējām nodrošināt pakalpojuma sniegšanas nepārtrauktību, ļauj samazināt riskus, kas saistīti ar transportlīdzekļu nodrošināšanu, tos ātrāk saremontējot, nodrošinot rezerves transportu, nomazgājot, ja pakalpojuma sniegšanas laikā radīsies tāda vajadzība.*
- *Nav jābūt pretendenta īpašumā, valdījumā vai turējumā uz piedāvājuma iesniegšanas dienu, var pievienot vienošanos ar īpašnieku par nodrošināšanu līguma izpildes laikā.*

Atsevišķu izmaksu pozīciju vērtēšana

Ja pretendents piedāvā «nulles cenu»

- vai var pamatot tās nenorādīšanu?
- vai iepirkuma dokumentos nebija aizliegums norādīt «nulles cenu»?
- vai matemātisko formulu var pielietot vai, ja nepieciešams, izmainīt
 - nemainot vērtēšanas būtību (zemāka cena - augstāks vērtējums)?
 - neietekmējot vienlīdzīgu attieksmi pret pretendentiem?

Piemēram, IUB 25.11.2013. lēmums Nr.4-2.2/13-32 ; 22.09.2014.lēmums Nr.4-1.2/14-281 (maksā par paredzamā nobraukuma pārsniegšanu)

Augstākās Tiesas prakse

AT spriedums lietā SKA-681/2014

- ***Iepirkuma priekšmets – būvdarbi, kritērijs «Inženiersistēmu un iekārtu regulārās apkalpošanas izmaksas»***

Augstākā Tiesa:

- *Objektīvas salīdzināšanas nolūkā ir svarīgi, lai pretendents šajā pozīcijā uzrādītu visas faktiskās izmaksas, kasa tā vai citādi izceļas no nepieciešamības apkalpot piedāvātās iekārtas.*
- *Tas, ka kāds pretendents detaļas vai materiālus iegādājas kopā ar pašu iekārtu tādā komplektācijā, kā to piedāvājis konkrētais ražotājs, nenozīmē, ka šo detaļu vai materiālu cena (komplekta ietvaros) nav jāuzrāda pie apkalpošanas izmaksām.*

Eiropas Savienības Tiesas prakse

➤ **EST spriedums lietā C-315/01**

Pretendentu spēju izpildīt līgumu vērtēšana (atlase) ir nošķirama no piedāvājumu vērtēšanas.

➤ **EST spriedums lietā C-601/13**

- *Publiskā iepirkuma līguma izpildes **kvalitāte var būt būtiski atkarīga no personu, kurām uzticēta tā izpilde, profesionālās vērtības, ko veido viņu profesionālā pieredze un izglītība, it īpaši, ja pakalpojumi ir intelektuāla rakstura (piemēram, mācību un konsultatīvie pakalpojumi)***
- *Ja līgums jāizpilda grupai, **tās locekļu kompetence un pieredze ir būtiskas, lai novērtētu šīs grupas profesionālo kvalitāti. Šī kvalitāte var būt piedāvājuma raksturīgā īpašība un saistīta ar līguma priekšmetu Direktīvas 2004/18/EK 53.panta izpratnē***
- *Direktīvai **nav pretrunā kritērijs, kas ļauj izvērtēt grupas, kuras izpildīs līgumu, kvalitāti, ņemot vērā grupas sastāvu, tās locekļu pieredzi un darba gaitas.***

Iepirkumu uzraudzības
birojs

Direktīva 2014/24/ES

Direktīvas 67.pants

Izvēles kritērijs – **saimnieciski visizdevīgākais piedāvājums**, kuru nosaka, ņemot vērā

- cenu
- izmaksas, izmantojot efektivitātes pieeju (piemēram, vērtējot aprites cikla izmaksas)
- labāko cenas un kvalitātes attiecību

Piemēram, kā kvalitātes kritērijus var ņemt vērā:

- iepirkuma līguma izpildes vadības struktūru un iesaistītā **personāla kvalifikāciju** un pieredzi, ja iepirkuma līguma izpildes kvalitāti var būtiski ietekmēt iesaistītā personāla kvalifikācija un pieredze
- **sociālos** raksturlielumus

Direktīva 2014/24/ES

Direktīvas 67.pants

- Dalībvalstis var ierobežot tikai cenas kritērija izmantošanu
- Jaunais Publisko iepirkumu likums - pasūtītājs ir tiesīgs izmantot tikai **cenu**, ja sagatavotā **tehniskā specifikācija ir detalizēta**

Direktīvas 67.panta 3.punkts

- Kritēriji saistīti ar līguma priekšmetu, ja tie attiecas uz būvdarbiem, piegādēm, pakalpojumiem līguma ietvaros **jebkurā to aprites cikla aspektā un posmā**, ieskaitot faktorus, kas saistīti ar
 - ražošanas, sniegšanas, tirdzniecības procesu vai procesu kādā citā aprites cikla posmā
 - pat ja šie faktori nepieder to materiālajai būtībai!

Iepirkumu uzraudzības
birojs

Direktīva 2014/24/ES

Piemērs (avots: Eiropas Komisijas pārstāvja prezentācija)

Printeru piegādes vērtēšanas kritēriji:

- *Piegādes cena 35 %*
- *Materiālu izmaksas 5 %*
- *Elektroenerģijas patēriņš 5 %*
- *Demontāžas un pārstrādes izmaksas 5%*
- *Draudzīgums lietotājam 10 %*
- *Pārstrādāto materiālu izmantošana printeru ražošanā 10 %*
- *Personu ar invaliditāti vai nelabvēlīgā situācijā nonākušu personu dalība ražošanas procesā 10 %*
- *Garantijas ilgums 5 %*
- *Pēcpārdošanas apkalpošana 10 %*

Iepirkumu uzraudzības
birojs

Papildu informācija

IUB tīmekļa vietnē

- Sadaļā «Skaidrojumi un ieteikumi»
 - Vadlīnijas saimnieciski visizdevīgākā piedāvājuma vērtēšanas kritēriju noteikšanai publiskajos iepirkumos
- Sadaļā «Zaļais iepirkums»
 - Saite uz EK ieteikumiem vides kritēriju piemērošanai
- Sadaļā «Noderīga informācija»
 - EM ieteikumi būvniecības iepirkumiem
- Sadaļā «Nozaru organizāciju ieteikumi» ieteikumi atsevišķās nozarēs

Iepirkumu uzraudzības
birojs

**Paldies par uzmanību!
Jautājumi?**